

ИНСТИТУТ ЗА АРХИТЕКТУРУ И УРБАНИЗАМ СРБИЈЕ
Institute of Architecture and Urban & Spatial Planning of Serbia

British Embassy
Belgrade

Сигурност жена и
девојчица
у јавном простору

МАПА ПУТА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ МЕРА
УРБАНЕ БЕЗБЕДНОСТИ У ОКВИРУ
УРБАНИСТИЧКОГ ПЛАНИРАЊА
ROADMAP FOR IMPLEMENTING
URBAN SAFETY MEASURES IN URBAN
PLANNING PROCESS

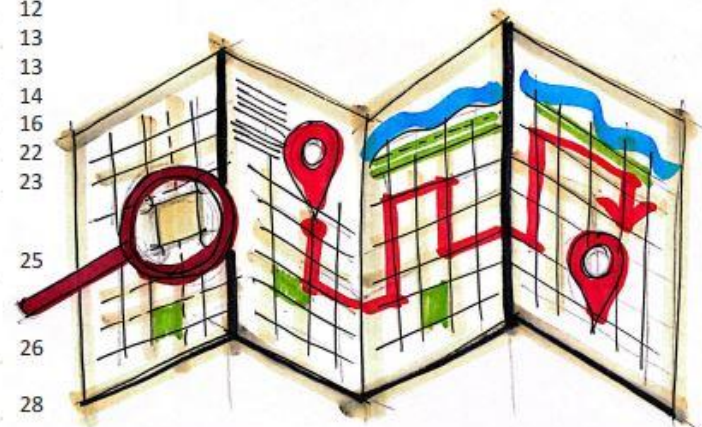

roadmap = мапа или план пута, путоказ
milestone = кључна тачка, прекретница
deliverable = резултат, предаја испорука
threats = претње

Мапа пута је текстуални и визуелни приказ предложених корака у реализацији циљева у односу на временски оквир, као и и актера који треба да их спроведу. Састоји се из следећих елемената: графички уобличен и објашњен процес, са дефинисаним редоследом или узрочно-последичним везама, кључним тачкама које указују на то када ће кључни циљеви бити испуњени, дефинисаним очекиваним резултатима који упућују на то када ће бити испоручени поједини резултати, а може да садржи и анализу претњи и слабих тачака у реализацији предложених праваца и корака.

САДРЖАЈ

0. УВОД	4
1.0. МИСИЈА, ВИЗИЈА И ЦИЉ	6
2.0. КРИТЕРИЈУМИ ЗА ФОРМИРАЊЕ ПРЕДЛОГА МАПЕ ПУТА	7
3.0. УТЕМЕЉЕЊЕ У ПОСТОЈЕЋЕМ ЗАКОНСКОМ ОКВИРУ	8
3.1. ЗАКОН И ПРАВИЛНИЦИ У ОБЛАСТИ УРБАНИСТИЧКОГ ПЛАНИРАЊА	10
3.2. СТРАТЕШКИ ДОКУМЕНТИ КОЈИ ДАЈУ ОСНОВ ЗА ПРИМЕНУ МЕРА УРБАНЕ БЕЗБЕДНОСТИ	11
3.3. ПОШТОВАЊЕ ПРИНЦИПА РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ У ПРОЦЕСУ ПЛАНИРАЊЕ	12
4.0. ПРИМАРНИ КОРАЦИ	13
4.1. ШИРА ЕДУКАЦИЈА	13
4.2. БАЗА ЗНАЊА	14
4.3. ПРИРУЧНИК	16
5.0. ПРЕДЛОЗИ И КОРАЦИ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ЈАВНЕ ПОЛИТИКЕ	22
5.1. ИЗМЕНА И ДОПУНА ЗАКОНА О ПЛАНИРАЊУ И ИЗГРАДЊИ	23
5.2. ИЗМЕНА И ДОПУНА ПРАВИЛНИКА О САДРЖИНИ, НАЧИНУ И ПОСТУПКУ ИЗРАДЕ ДОКУМЕНАТА ПРОСТОРНОГ И УРБАНИСТИЧКОГ ПЛАНИРАЊА	25
5.3. ПРОЦЕС ПРИКУПЉАЊА ПОДАТАКА, САРАДЊЕ ПРИ ИЗРАДИ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА И ИЗДАВАЊА УСЛОВА ОД СТРАНЕ ИМАЛАЦА ЈАВНИХ	26
5.4. ПАРТИЦИПАЦИЈА ГРАБАНА И УЧЕШЋЕ СТЕЈКХОЛДЕРА У ТОКУ ИЗРАДЕ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА	28
5.5. ДОДАТНЕ СТУДИЈЕ И АНАЛИЗЕ УТИЦАЈА ПЛАНСКОГ ДОКУМЕНТА НА СТАНОВНИШТВО	30
5.6. ЛИЦЕНЦИРАНА ЛИЦА ЗА ПРОВЕРУ И ИНТЕГРИСАЊЕ МЕРА УРБАНЕ БЕЗБЕДНОСТИ У ПЛАНСКИ ДОКУМЕНТ	32
6.0. ЗАКЉУЧАК	34
7.0. SUMMARY	35
8.0. ГРАФИЧКИ ПРИКАЗ ПРЕДЛОЖЕНЕ МАПЕ ПУТА	36

Овај документ суштински представља предлог за креирање јавне политике и намењен је доносиоцима одлука. У процесу израде Мапе пута спроведена је анализа проблема у области урбане безбедности док су расположиве опције размотрене кроз партиципативни процес спровођења радионица. Мапа пута формулише одређене препоруке, врши процену и евалуацију могућих последица и даје предлог измена и допуна постојећег законског оквира као и за побољшање методологије израде планова. Циљ је да се помогне у формулисању одговарајуће јавне политике и да се помогне у њеном спровођењу у пракси, уз сва потребна преиспитивања и усаглашавања са другим актима и законима од важности за ову тему.

Закључак којим путем се треба кретати и шта су даљи кораци није једнозначан, већ се састоји из неколико сценарија/могућности и предлога приоритетних мера интервенције. Од тога какви су нам ресурси, реалне потребе и могућности, план може бити прилагодљив, тј. мање или више амбициозан.

Тематски креиране радионице су искористиле „колективни“ стручни потенцијал окупљених за прикупљање идеја о могућностима да се у праксу уведе обавеза спровођења превентивних мера за већи степен осећаја сигурности и унапређења безбедности у јавним градским просторима, а посебно са аспекта жена и девојчица као препознатих угрожених група становника.

МИСИЈА ове фазе пројекта је интегрисање аспекта урбане безбедности жена и девојчица у методологију традиционалног урбанистичког планирања и пројектовања.

ВИЗИЈА је проширити што више тему урбане безбедности међу урбанистима/кињама и планерима/кама, помоћи им да доживе јавни простор као родно осетљив, а дугорочно изменити и допунити правни оквир урбанистичког планирања како би урбана безбедност постала једно од начела уређења и коришћења простора.

ЦИЉ је да се корак по корак, кроз сарадњу са грађанима/кама и осталим актерима у планирању формирају јавни урбани простори који су сигурни, безбедни, доступни и удобни за жене и девојчице, али и за све друге кориснике/це.

Превенција и сузбијање свих видова (непартнерског) насиља над женама у јавном простору, обезбеђивање свеобухватних мера за већу безбедност и бољи комфор при коришћењу простора и повећање учешћа жена у процесима креирања решења, одлучивања и остваривања равноправности полова.

Медијум: просторно и урбанистичко планирање
Средство: примена превентивних мера

Основни критеријум којим смо се руководили је **једноставност, лака и брза применљивост мера** за унапређење урбане безбедности и родне равноправности која даје ефекте.

Схватајући да је пројектни задатак да се обезбеди примена принципа и мера за већу сигурност жена и девојчица на националном нивоу, што подразумева различите локалне средине и ингеренције, **сматрамо да је то могуће и најреалније кроз измену и допуну законске регулативе која прописује садржај и начин израде планских докумената.**

Са друге стране, пошто овај процес захтева време и вољу, а пошто зависи од доносиоца одлука, **предлажемо и „алтернативни“ пут, на који може одмах да се крене, ширењем знања међу непосредним актерима планирања и пројектовања, урбанистима/кињама који/е су по опису свог посла на првом месту „заштитници/е јавног интереса“.**

Зато ова мапа пута **има више корака**, којима треба кренути постепено, али су они истог правца и са истим крајњим циљем. Дата је могућност да примарни кораци **стигну први до циља, а касније да им се прикључе и различити сценарији тј. предлози за унапређење јавних политика**, како би се остварила пројектована визија.

ПРИМАРНИ КОРАЦИ

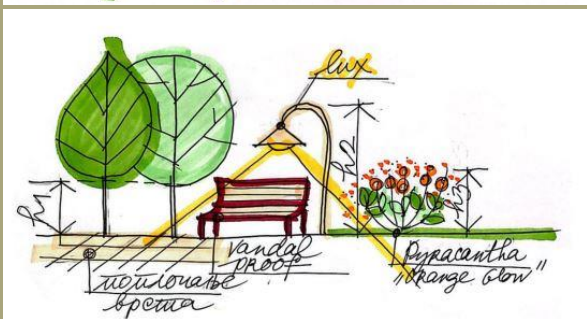
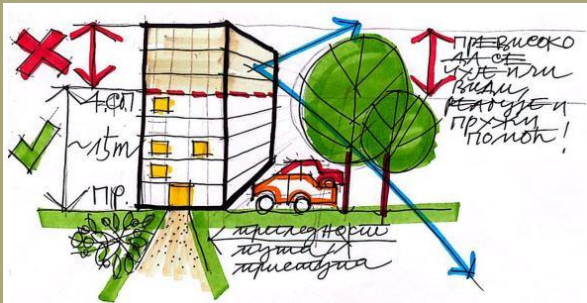
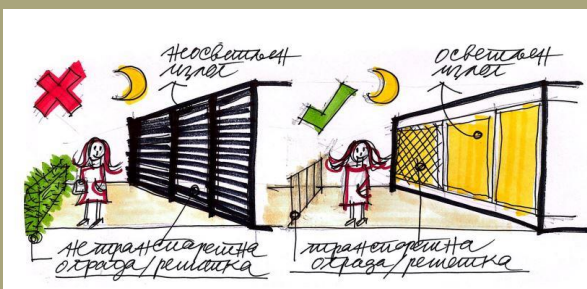
ШИРА ЕДУКАЦИЈА

- Спровођење шире едукације и приближавање теме на националном нивоу. Као предлог како би се едукација вршила, искристалисала се идеја да се организују уживо и/или online предавања и курсеви, користећи постојеће канале и унутрашњу организацију постојећих струковних удружења и организација, као што су: Инжењерска комора Србије (ИКС), Удружење архитеката Србије (УАС), Удружење урбаниста Србије (УУС), Асоцијација просторних планера Србије (АППС), Стална конференција градова и општина (СКГО) и др. Ова удружења имају капацитете да позову и анимирају своје чланове/ице, а уједно су организатори различитих стручних скупова.

БАЗА ЗНАЊА

- Било би корисно формирати дигиталну базу података или тзв. „база знања“ у којој би се на једном месту сакупили сви релевантни подаци. Она би по свом карактеру била отворена и јавно доступна, стално допуњавана и одржавана. Шематска организација портала или базе би била по врсти података, нпр. релевантни закони и подзаконска акта, статистички подаци, истраживања и научни радови, спроведени програми, акције, домаћи примери добре праксе, инострани примери добре праксе, итд.

ПРИРУЧНИК

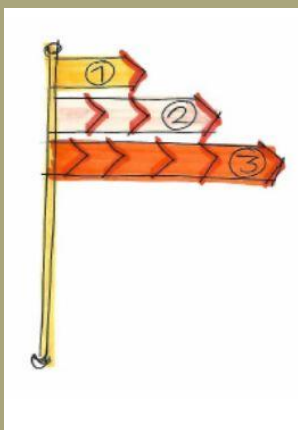

• За практичан рад у сфери просторног и урбанистичког планирања и архитектонског и пејзажног пројектовања неопходно је сачинити и објавити пригодан приручник, пре свега у дигиталној форми (PDF). Без обзира да ли се и када се изврши измена и допуна правног оквира, те се урбана безбедност уведе као једна од обавезних тема за разматрање при изради планске документације, приручник ће бити користан као консултативни материјал за сваког/у планера/ку, урбанисту/кињу или пројектанта/кињу. Основу приручника треба да чине пре свега препоруке и стандарди за урбанистичке и архитектонске, тзв. техничке мере и интервенције у простору, уз осврт и на друге могуће мере: организационо-менаџерске, друштвено-социјалне или економске. При избору и предлагању адекватне мере треба водити рачуна о њеном евентуалном утицају на околину и друге кориснике.

• Опредељење да ли је потребнији приручник или правилник, као подзаконски акт, иде у корист приручника. Циљ је да сви актери који учествују у процесу планирања и пројектовања простора на једном месту имају урбанистичко-архитектонске тј. техничке нормативе и стандарде, како би просторе превентивно планирали или прилагодили условима за безбедно коришћење. Такође, форма правилника захтева извесну процедуру у смислу законске основаности и усвајања, а свака могућа измена и допуна имају исти пут верификације. Потребно је да приручник буде континуално и по потреби. брзо и лако ажуриран новим подацима, сазнањима, примерима добре праксе, али можда и коригован, уколико се испостави да предложене мере немају очекиван позитиван ефекат. Други разлог је чињеница да се одреднице појединих важећих правилника примењују рутински, тј. позивањем на њихов назив и број службеног гласника у коме је објављен, без суштинске примене стандардизованих мера.

• при формулисању предлога и стандарда одређених техничких мера потребно је да се обави консултација са ширим спектром надлежних служби и институција, стручним лицима у области заштите градитељског наслеђа, заштите природе, јавним комуналним предузећима (ЈКП), која брину о уређењу и редовном одржавању јавних урбаних простора (градско зеленило, одношење смећа, јавно осветљење, градски превоз, паркинг сервис, итд). Пошто су ове службе у надлежности локалних самоуправа, предлог је да се у израду приручника укључе ЈКП (и надлежни секретаријати) из три највећа града у Србији – Београда, Новог Сада и Ниша, али и да се дају алтернативна решења за мање средине, уколико није могуће спровести све предложене нормативе.

ПРЕДЛОЗИ И КОРАЦИ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ЈАВНЕ ПОЛИТИКЕ

- Први корак је опредељење у којим врстама просторних и урбанистичких планова је сврсисходно разматрати теме урбане безбедности жена и девојчица (као и свих осталих корисника/ца простора). Став је да декларативно, у виду начела, безбедност и родна осетљивост морају бити саставни део свих планских докумената, али да се конкретне мере и препоруке за уређење јавних простора могу најбоље сагледати и имплементирани на нивоу урбанистичких планова, пре свега планова детаљне разраде, јер обухватају просторно најмање површине и омогућавају партиципацију суседства у процесу препознавања проблема и потенцијала у јавном простору, а такође имају могућност да на детаљнијем нивоу обраде простор, изврше додатне анализе, евентуално пропишу спровођења кроз обавезу израде урбанистичких пројеката, пројеката пејзажног уређења или урбанистичко-архитектонских конкурса за даљу разраду. По тематици коју планови обрађују, урбана безбедност ће посебно доћи до изражаја у планирању намена као што су становање, пословање и комерцијала, јавне службе или отворени јавни простори, тј. у комбинацији наведених намена.

ИЗМЕНА И ДОПУНА ЗАКОНА О ПЛАНИРАЊУ И ИЗГРАДЊИ

„Службени гласник РС”, бр.
72/2009, 81/2009 - исправка,
64/2010 - УС, 24/2011,
121/2012, 42/2013 - УС,
50/2013 - УС, 98/2013 - УС,
132/2014, 145/2014, 83/2018,
31/2019, 37/2019 - др. закон,
9/2020, 52/2021

- Закон о планирању и изградњи не препознаје појмове: родно, сензибилно, безбедно/ст, сигурност (у смислу урбане безбедности/сигурности), нити третира тему урбане безбедности и родно сензитивног односа према простору као једну од тема планских докумената.

- У том смислу предлаже се измена и допуна у следећим сегментима закона, са циљем да се урбана безбедност и родно осетљиво планирање укључе као начела уређења и коришћења простора:

Појмови, члан 2, додати појмове:

- **Урбана безбедност** – концепт сигурног, квалитетног и комфорног јавног простора, прилагођеног свим корисницима и превентивним мерама обликован да буде отпоран на криминал, вандализам и друге видова угрожавања јавне безбедности.
- **Родно сензитивни простор** – урбани јавни простор прилагођен потребама жена и девојчица, пре свега доступан и безбедан.

Начела за уређење и коришћење простора, члан 3, допунити у тачки б. блодоване речи :

Планирање, уређење и коришћење простора заснива се на следећим начелима:

- 1) одрживи развој кроз интегрисани приступ планирању;
- 2) уравнотежен територијални развој;
- 3) рационалног коришћења земљишта подстицањем мера урбане и руралне обнове и реконструкције;
- 4) рационалног и одрживог коришћења необновљивих ресурса и оптималног коришћења обновљивих ресурса;
- 5) заштиту и одрживо коришћење природних ресурса и непокретних културних добара;
- 6) **урбане безбедности и превенције криминала у јавним просторима**, превенције техничко-технолошких несрећа, заштите од пожара и експлозија, заштите од природних непогода, отклањања узрока који изазивају климатске промене;
- 7) планирања и уређења простора за потребе одбране земље;
- 8) усаглашености са европским прописима и стандардима из области планирања и уређења простора;
- 9) унапређења и коришћење информационих технологија које доприносе бољој ефикасности и економичности рада јавне управе на пословима изградње;
- 10) учешћа јавности;
- 11) очувања обичаја и традиције;
- 12) очувања специфичности предела;
- 13) хоризонтална и вертикална координација.

Несметано кретање и приступ особама са инвалидитетом, деци и старим особама, члан 5, додати следеће ставове:

- У наслову, допунити са речи „женама”: *Несметано кретање и приступ особама са инвалидитетом, деци, женама и старим особама*
- Став 1., допунити **болдованим** речима: Зграде јавне и пословне намене, као и други објекти за јавну употребу (улице, тргови, паркови и сл.), морају се пројектовати, градити и одржавати тако да свим корисницима, а нарочито особама са инвалидитетом, деци, **женама** и старим особама, омогућавају несметан приступ, **сигурно** кретање и боравак, односно коришћење у складу са одговарајућим техничким прописима чији су саставни део стандарди који дефинишу обавезне техничке мере и услове пројектовања, планирања и изградње, којима се осигурава несметано кретање и приступ особама са инвалидитетом, деци и старим особама **и принципе урбане безбедности и родне сензитивности у планирању простора.**

Остале делове текста Закона који се односе на врсте и садржај планских докумената нема потребе мењати и допуњавати, јер нису у супротности са наведеним принципима урбане безбедности и родне сензитивности у планирању и пројектовању простора. Иако их не наводе као посебне обавезе или делове, може се сматрати да их у начелу садрже, као и неке друге теме које се нису специфициране у овом документу, а представљају саставни део методологије израде планских докумената.

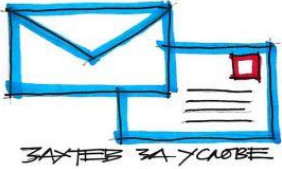
**ИЗМЕНА И ДОПУНА
ПРАВИЛНИКА О САДРЖИНИ,
НАЧИНУ И ПОСТУПКУ
ИЗРАДЕ ДОКУМЕНАТА
ПРОСТОРНОГ И
УРБАНИСТИЧКОГ
ПЛАНИРАЊА**

„Службени гласник РС”,
бр.32/2019

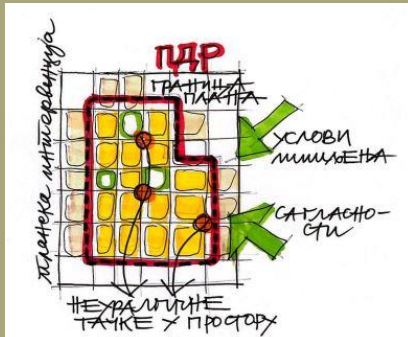
- Може се сматрати да у најширем смислу овако дефинисан садржај планова задовољава и обухвата и тему урбане безбедности, поред низа других тема које планови обрађују, иако се не наводи таксативно, те да није потребно вршити измену и допуну овог подзаконског акта. Дакле, Закон и Правилник прописују обавезу која се мора испунити, али не ограничавају могућност проширења тема и садржаја планског документа. Увођење теме урбане безбедности и родно осетљивог планирања у основни Закон био би довољан подстицај и обавеза.

- Ипак, сугерише се допуна члана 47. Правилника који се односи на прибављање података и документације која се односи на постојеће стање, услове коришћења и развој, и то додавањем иза тачке 9. тачака 10. и 11. и пренумерисањем остатака текста:

- 10) полицијских управа и општинских одељења у вези са свим питањима јавне безбедности;
- 11) завода за статистику, везано за број и структуру (полну, старосну, итд.) становника на подручју плана и других релевантних података.

ПРОЦЕС ПРИКУПЉАЊА ПОДАТАКА, САРАДЊЕ ПРИ ИЗРАДИ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА И ИЗДАВАЊА УСЛОВА ОД СТРАНЕ ИМАЛАЦА ЈАВНИХ ОВЛАШЋЕЊА

- Иницијални подаци о „неуралгичним или црним“ тачкама у простору где се учестало дешавају инциденти (нпр. покушаји или извршење силовања на усамљеним и мрачним местима, пријављена џепарења и отимања личних ствари на прометним местима или у близини неких садржаја, хулиганско понашање у близини стадиона итд.), или другим специфичностима може да укаже да је потребно применити неке мере за безбеднији и сигурнији простор, начинити га отпорним и одбрањивим.
- У том смислу потребна је сарадња са свим „актерима и партнерима“ у процесу планирања. Званични подаци могу и треба да се допуне анкетирањем грађана/ки и корисника/ца простора, укључујући чланове/ице посебно осетљивих група, по питању њиховог личног осећаја безбедности и перципирања делова простора који им не уливају поверење и које заобилазе.
- Други степен сарадње је сигнализирање проблема надлежним ЈКП које се баве опремањем и одржавањем простора, у том смислу да, у својим условима који ће бити уграђени у плански документ обраде и ову тему, тј. да дају по потреби и додатне услове, мере и препоруке у вези са нпр. јавним осветљењем, уређењем зелених површина, положајем станица јавног градског превоза и сл. У зависности од контекста и амбијенталних карактеристика простора треба размотрити и које мере су најпримереније и одредити се према одговарајућем урбаном дизајну.
- Сматрамо да у односу на уобичајену праксу, овако конципиран захтев не представља проблем, да је аспект урбане безбедности лако интегрисати у постојећу методологију прикупљања података, сарадње, издавања и уградње услова ималаца јавних овлашћења, али подразумева претходну едукацију и обавештеност свих актера у планирању.

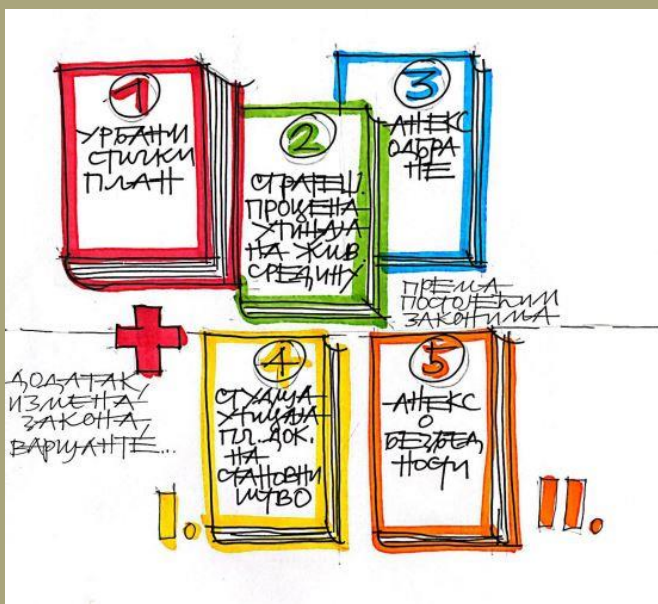

ПАРТИЦИПАЦИЈА ГРАЂАНА/КИ И УЧЕШЋЕ СВИХ ЗАИНТЕРЕСОВАНИХ УЧЕСНИКА У ТОКУ ИЗРАДЕ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА

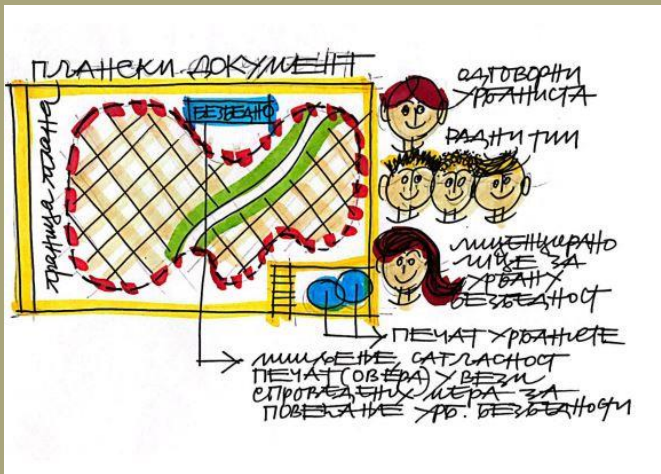
- Формални оквир партиципације грађана/ки требало би допунити, и то у фази раног јавног увида и израде плана, а пре формирања нацрта, организованим састанцима на нивоу суседства (тј. границе плана) дебатама, радионицама, тзв. „урбаним лабораторијама“, интервјуима и анкетањем на циљане теме, како би грађани/ке имали/е прилику да искажу виђење стања, своје потребе и дају корисне сугестије планерима/кама и урбанистима/кињама. На тај начин план би се „приближио“ становницима/цама и у старту би се отклониле многе дилеме и пропусти и финално смањио број примедби пред усвајање планског документа.
- Чињенично стање говори о томе да је већина урбаниста/киња и планера/ки у организацијама (државним и приватним компанијама) које се баве планирањем и израдом планских докумената, као и у деловима општинских и градских управа које финансирају и доносе планове, женског пола и рода. Али, на руководећим местима или у сектору доношења одлука (директори, председници и чланови стручних комисија, начелници и руководиоци одељења, чланови скупштина које усвајају планове и сл.) жене нису довољно заступљене, тј. ретко када су на истакнутим и руководећим положајима. Такође је запажено да се у процедури јавног увида великом већином јављају мушкарци, као носиоци власничког права над земљиштем или некретнинама, али и традиционално као представници интереса породице или групе грађана. Из тог разлога партиципацију треба осмислити и организовати на начин да се глас и могућност избора пружи и женама које ипак чине пола, а у неким срединама и више од пола становништва, а важно је тим процесом обухватити различите старосне категорије (децу, тинејџере, одрасле, стара лица) и угрожене или посебно осетљиве групе.

ДОДАТНЕ СТУДИЈЕ И АНАЛИЗЕ УТИЦАЈА ПЛАНСКОГ ДОКУМЕНТА НА СТАНОВНИШТВО

- Искристалисала се још једна идеја за унапређење квалитета планских докумената, а то је израда Студије утицаја планског документа на становништво (Social Impact Analysis - SIA), по узору на пр. већ установљене процедуре по којима се доноси одлука о изради и израђује Стратешка процена утицаја плана на животну средину.
- Израда овакве студије би захтевала формирање одговарајуће законске обавезе у основном Закону о планирању и изградњи, али и доношење засебног закона који би дефинисао процедуре, од доношења одлуке о изради (за коју врсту планова, на првом месту, по обухвату и темама), садржаја студије, ко може да је израђује, све до процедуре верификације и усвајања. Овакав приступ изискивао би ангажовање стучних и тематски усмерених кадрова као што су урбани социолог/шкиња, правник/ца, економиста/киња, психолог/шкиња и сл. којих више нажалост нема, иако су поједини раније (наслеђе социјалистичке праксе планирања) били у саставу урбанистичких тимова и имали свој допринос у изради планске документације.
- Сматрамо да би овакав приступ био велики искорак и значајно би допринео квалитету планских докумената, анализирајући полазне основе, планиране промене у простору и аргументујући њихов реалан утицај на друштво, чак и када би био само у форми засебног поглавља у садржају плана. Међутим, свесни смо капацитета, тј. немања људских ресурса који би спровели овај сегмент плана, посебно у мањим срединама и повећања трошкова спровођења партиципативног процеса и израде планског документа. Иако се препознају препреке за интегрисање ове мере у законски оквир у области планирања урбаног развоја у овом тренутку, неопходно је сагледати могућности за њено спровођење у будућности са циљем да се омогући приближавање европским и светским стандардима планирања.
- Друга идеја је настала из паралеле са студијом коју Закон о планирању и изградњи већ познаје (члан 10.), а односи се на Посебан прилог посебних мера уређења и припреме територије за потребе одбране земље, који по потреби, на основу одлуке Министарства одбране, представља део планског документа, али има специфичну процедуру израде и верификације. По узору на „Анекс одбране“ може се увести и посебна студија или „Анекс о безбедности“, који би захтевало нпр. Министарство унутрашњих послова, тј. надлежна полицијска управа, али би његова процедура израде и верификације била, у зависности од претежне намене плана и ситуације, више или мање транспарентна и партиципативна. Тако, на пример, за намену јавних служби и објеката од интереса за државу, у смислу заштите од терористичких напада, процедура би била више рестриктивна, док за отворене градске просторе у градском језгру и стамбеним зонама потпуно транспарентна и партиципативна за грађане/ке).

ЛИЦЕНЦИРАНА ЛИЦА ЗА ПРОВЕРУ И ИНТЕГРИСАЊЕ МЕРА УРБАНЕ БЕЗБЕДНОСТИ У ПЛАНСКИ ДОКУМЕНТ

По узору на британски модел едукације стручног кадра на тему урбаних средина и безбедности живота и рада у њима, може се предложити и низ предавања, курсева и обука које би креирале кадар способан да пружи подршку и консултантске услуге у вези ове теме. Програм за превенцију насиља „Заштита уз помоћ дизајна“ (Secured by Design - SBD), који се примењује од 1994. године у Великој Британији, на иницијативу полиције, намењен је урбанистима, пројектантима, произвођачима грађевинске опреме и грађанима. Полиција такође врши перманентну едукацију путем тунорских курсева, издаје акредитоване дипломе за различите специјализације, али и сертификате за одређене производе и услуге који доприносе већој урбаној безбедности (нпр. специфично дизајниран урбани мобилијар). Завршена „специјализација“ је предуслов за позицију саветника/це који/а учествује као консултант/киња у изради урбанистичких планова и који/а је „гарант“ да су примењене одређене превентивне мере у простору. Следећи прописана упутства, консултант/киње су у стању да "преговарају" са планерима/кама, архитектама/кињама и извођачима радова у смислу да им предоче циљеве и предности овог приступа. Кроз медијацију долази се до квалитетних компромисних решења. На овај начин, сви урбанистички планови и пројекти који су следили предложене принципе добијају неку врсту лиценце, тј. одобрења, као и видљив лого којим се гарантује поштовање стандарда безбедности грађана/ки у оквиру урбанистичке документације. Сарадња између урбаниста/киња и припадника/ца полиције није увек идеална, долази до разлике у мишљењу, али свакако даје боље резултате него кад ова мера није постојала. Временом су установљени протоколи сарадње и ситуације у којима се под обавезним сматра учешће специјализованих саветника/ца, а подручја интервенције су кроз праксу утврђена као, пре свега, стамбене и комерцијалне зоне, паркинг простори, кретање и комуникација кроз простор.

ВАЖНО

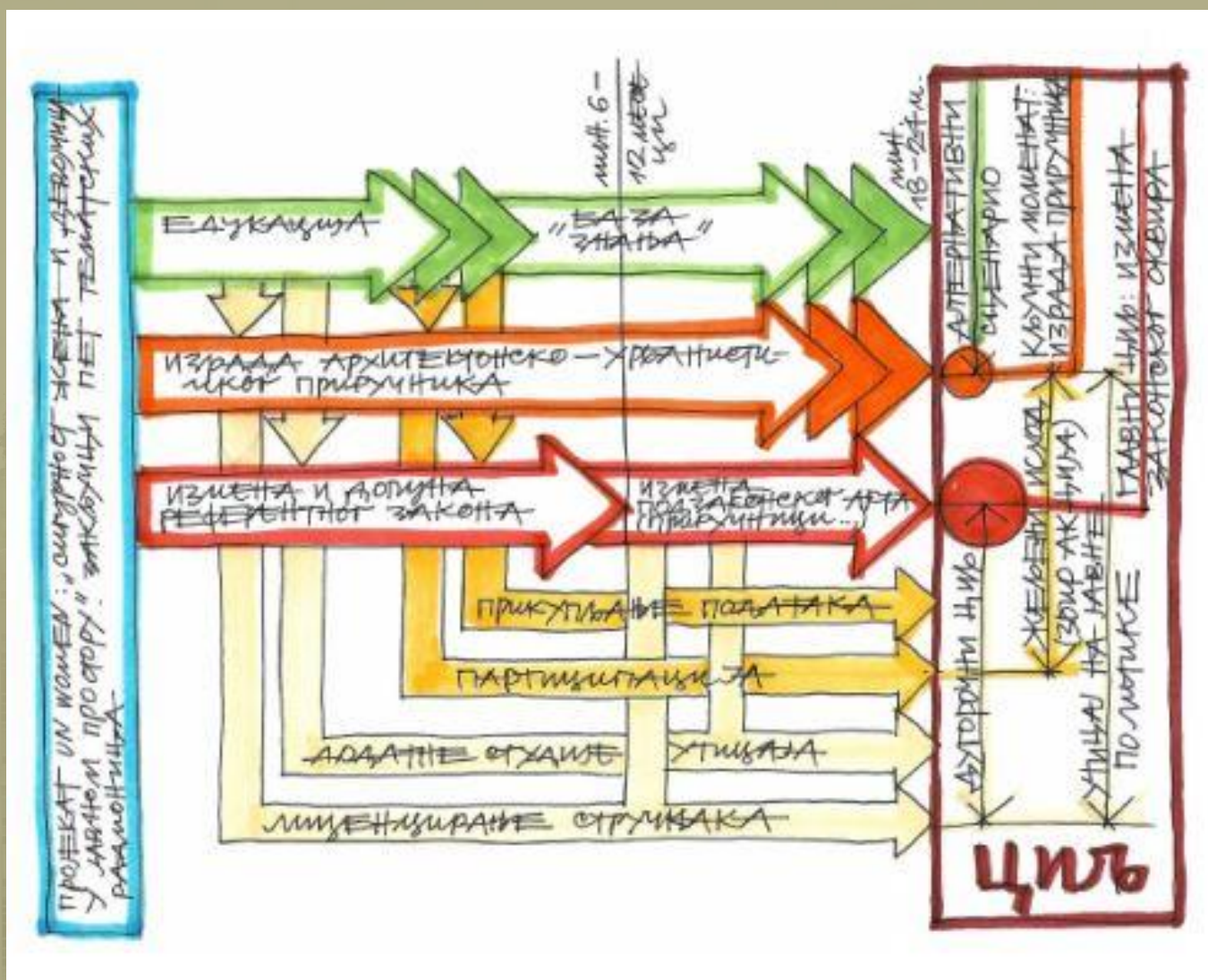
Струка мора да се континуирано бори за бољи квалитет израде планских докумената, као и већи степен њихове имплементације.

Основни предуслови за интегрални приступ у планирању простора су сарадња и доступност информација, довољно времена да се процес планирања и партиципације спроведе свеобухватно, као и већа цена израде плана која покрива и све додатне алате, анализе, експертизе и консултације.

Рок и цена израде плана не смеју да буду једини параметри за одлучивање у опредељењу буџетских средстава, већ квалитет израде и референце обрађивача!

У том смислу, предлагемо и овај модел за примену у будућности. Сматрамо да би могла да се осмисли и организује квалитетна и плодносна сарадња између припадника МУП-а, академске заједнице (институти и факултети) и струковних организација (нпр. ИКС), на формирању и обуци кадрова који би били у стању да своје знање и вештине, у тимском раду са урбанистима/кињама, уграде у планска решења. Наравно ово изискује уобличавања комплетног законског оквира по мери ове иницијативе.

Мапа пута

Аутори:

др Наташа Даниловић
Христић, виши научни
сарадник

др Јасна Петрић, научни
саветник

др Наташа Чолић,
научни сарадник

Маја Христов, виши
стручни сарадник